

JACIMENTS L'aparició d'una premsa de biga per torsió certifica que al poblat ibèric s'hi produïa vi

Els arqueòlegs descobrixen que el jaciment del Coll del Moro té la mida d'una antiga metròpoli

Les últimes intervencions al poblat desvelen que hi ha un assentament de tres hectàrees fora de les muralles

Gandesa P. G.

El jaciment ibèric del Coll del Moro, a Gandesa, té un assentament de prop d'unes tres hectàrees que s'estén fora de les muralles. El nucli de població seria el d'una ciutat que tindria una important influència i poder polític al territori durant el segle III aC. És un dels últims descobriments en la darrera campanya d'excavació sobre el terreny, que van revelant la importància creixent del poblat ibèric. A més, també s'ha descobert una premsa de biga per torsió, que reafirma la tesi que la fortificació del jaciment protegia un centre de producció de vi.

Són les conclusions a les quals ha arribat l'equip del Grup de Recerca sobre l'Arqueologia de la Complexitat i els Processos d'Evolució Social (GRACPE), de la Universi-

tat de Barcelona. El codirector del projecte del Coll del Moro, el gandesà Rafel Jornet, ha destacat que **"el jaciment desvela sorpreses importants"** a mesura que es va excavant i es va descobrint la seua importància a la zona.

En primer lloc, s'han vist alguns **"indicis"** que fan pensar **"en l'existència d'un gran espai urbà"**, que estaria associat a la fortificació sobre el turó. Seria d'una extensió d'unes tres hectàrees **"amb unes dimensions més semblants a les d'una ciutat de l'època que a les d'un poblat"**. D'altra banda, també s'ha descobert la premsa de biga per decantació, que se suma al trull de vi més antic de Catalunya, que es va descobrir al mateix jaciment l'any 2016. **"És dels pocs jaciments amb dos estructures de vinificació"**, ha remarcat Jornet. Les dos troballes, reconeix, fan **"can-**



viar la idea de la importància i rellevància que té este enclavament pel que fa al control polític i econòmic del territori".

Els arqueòlegs ja havien trobat, en campanyes precedents, fins a 8.000 fragments de material protohistòric. Amb estos indicis s'han fet els sondejors i prospeccions geològiques que han fet aparèixer restes de molts edificis i possibles traces

de carrers a la zona, amb alguns habitatges situats a uns 500 metres de la fortificació.

De metròpolis protohistòriques a les Terres de l'Ebre, només se'n coneixia una, la del Castellet de Banyoles, a Tivissa, amb una extensió d'unes quatre hectàrees. **"Ara sabem el Coll del Moro a esta xarxa de ciutats importants que vertebrarien este territori ebrenc du-**

rant la protohistòria i en este cas, singularment, trobem una acrópolis o un espai fortificat segregat de la resta de la ciutat que es dedica a salvaguardar la producció vinícola", ha destacat Jornet. Així, les fortificacions se feien servir per a **"defensar les estructures de producció de transformació d'aliments del territori"**, bàsicament de transformació vitivinícola, i que la gent s'hi desplaçava des dels assentaments poblacionals. **"El que protegien és el vi"**, ha dit.

El director de Patrimoni Cultural del Departament de Cultura, Joaquim Borràs, ha apuntat que el suport a la continuïtat de la recerca al Coll del Moro està garantida. Borràs ha defensat la **"singularitat"** del jaciment per la seua relació amb la cultura del vi i la manufactura de productes. **"És l'acròpolis del poblat ibèric i s'estan trobant descobertes que avui en dia són molt reveladores, amb nous elements que reinterpreten este jaciment"**, ha destacat. ■